د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د علي (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : -------------- خپله لیکوال.

ټایپ : -------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF: --------- N. RASOOLI

کال: --------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: --------- (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضی الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تيارې نيول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم. .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خيبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... (۳۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بيتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) يو شيعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمد ستي مړ کيدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

⬅ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.

علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبد المطلب لمسی دی.

مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعنې ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او يو يو نفر مو تري بيولی وای او د قحط سالې تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دي او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

⬅ رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.

دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.

⬅ د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې

زه کله لس کلنی ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها وربانديې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراییل (ع) د راتلو قصه بیان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خدیجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هیڅکله ضایع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بیوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتیا وایې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډیره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وویل: ته مه خپه کیږه هیڅ کومه بده خبره نشته نو بیا یې راته اسلام پیش کړ، چې الله یو دی شریک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو باید د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمایي: رسول الله ﷺ ما سره ډیر په مینه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کیږي نو بیا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوریدلې بیا مې ورته وویل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوریدلي، نو که ستا خوښه وي نو زه به یو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وویل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته یو ذهین او هوښیار هلک یې او ته به پخپله دغه فیصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تا ته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: چې زه بیګاه ته ټوله شپه ویده نه شوم او د خپل پلار او نیکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځیدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بیا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بیا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بیا مې ترې پوښتنه وکړه: چې یو ځل بیا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بیا په تفصیل د نبوت خبره بیان کړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنین بي بي خدیجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودریدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې یې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودریدم او دغه د سې شنبې ورځ وه یعنې د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمایي: چې په نارینه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خدیجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جینکیانو کې رقیه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زید رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

⬅ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

⬅ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

⬅ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر مانۍ او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

⬅ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

⬅ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

↩ نو یحی بن عفیف رضي الله عنه وایي: ما عباس رضي الله عنه ته وویل: د کعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډیر لوی کار دی ماته خو ډیر لوی ښکاره شو.

دا کوم دین دی چې ډیره غوره طریقه باندې عبادت دی پکې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وویل: چې ته څه وایې چې یو لوی کار دی؟

ته پوهیږې چې دا څوک دي؟
↩ دا یو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دی او دا ښځه خدیجه بنت خویلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضی الله عنه نومیږي.
زما دا وراره ماته وایي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې مځکې اسمانونه یې پیدا کړي دي مړه کول او ژوندي کول کوي.

او وایي: چې دا هماغه دین دی چې ابرهیم علیه السلام ته ورکول شوی ؤ.
او زما دا وراره وایي: چې دغه دین به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپریږي؛ خو تر اوسه چا غیر د دغه درې تنو (کسانو) څخه نه دی قبول کړی،
بیا ابن جریر رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روایت کړی دی: چې دغه وخت کې د علي رضي الله عنه عمر د لسو کالو نه ؤ پوره شوی.

↩ د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې په ښځو کې اول مسلمانه بي بي خدیجة بنت خویلد رضي الله عنها وه ځوانانو کې ابوبکر رضي الله عنه او ماشومانو کې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وویل: چې تر څو ما درته نه وي ویلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ویرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
↩ خو یوه ورځ د رسول الله ﷺ په کور کې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ کور ته داخل شو او علي رضي الله عنه یې په لمانځه ولید او په غور یې ورته کتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په کونجو کې ولید، خو لمونځ یې ښه په اطمینان اداء کړ، نو چې لمونځ یې خلاص کړ نو پلار یې ابو طالب ترې پوښتنه وکړه ایا ته هم مسلمان شوی یې؟

↩ نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلي جواب ورکړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب کتاب ډیر سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وویل: چې ته مسلمان شوی یې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنګ دې مظبوط کړ؟ یعنې مرستندویه یې شه او نور یې څه ونه ویل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نوموته دا دي.

اسد الله و اسد رسول‌الله صلی الله علیه و سلم،
ابو تراب، حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

➥ د حُبّـةْ عُرْنِـيْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـهٔ ورکـړې نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تا سو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه وو ایـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوې بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟
نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.
بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

➥ د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ]
ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همدا سـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خیټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډیر وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډۍ تیاره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمایي:

ما همدا سې وکړل ډوډۍ مې تیاره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووایم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د یرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم درواغ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعین اوچت شو او ویې ویل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جمیل بدي پکې بیان شوی دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه یو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

یعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخیرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوځه ډب او ګیدړ ته دې د بهادری، ایمانداری، تقوی، ایثار، قربانۍ شهامت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو یې آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ويشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قيمته لقب وګټلو؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شريکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) ميلادي (13) مارچ کې پيښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

← کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني يې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوړې او تندې برداشت کړلې، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي، نو رسول الله ﷺ د مدينې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوي چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي،
نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.
دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفيان په مشرۍ قافله ور باندې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مدينې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله باروه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده،
نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدينې منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الکندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو دري کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ورباندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کي علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چي يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه ته تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اختيي او راغلي دي•،

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لږ وخت وروسته دریم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودرید چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بیا رسول اللهﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بیا هغه سړی مسلمان شو او رسول اللهﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر یې جاري وساته بیا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

➥ عمومي قومندان یې [مصعب ابن عمیر العبدري قریشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته یې سپین رنګ بیرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بیا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسیمه کړه او ورته ویې ویل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ او دغه یې ټول مهاجرین کړل او بیرغ یې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره یې یو سرلښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبیربن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته یې انصار کړل او د هغوئ بیرغ یې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سرلښکر یې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقریبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبیلې وه او (170) د خزرج قبیلې وه او نور باقي کسان ټول قریش مهاجرین وه.
رسول اللهﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته همیشه تیار ؤ.

بل خوا ته قریش هم ډیر زیرک وو هغوئ هم قافلې مشري یو داسې قومي مشر! ابا سفیان ! ته ورکړې وه چې همیشه به یې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفیان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مدینې منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله یې پریښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] لیدلي وو او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفیان بن حرب چې یو نوم یې مغیره بن حرب دی هغه ځای ته ورسید، نو د هغه ځای خلکو نه یې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وویل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بیا ولاړل نو ابا سفیان بن حرب ورته وویل: ما ته هغه ځای را وښایاست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښینولې یا څو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفیان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې یې میده کړې او هغې کې د قجورې زړي وو، نو ویې ویل: زما قسم دی دغه وابه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د یثرب (مدینې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډیر سرعت او تیزۍ سره یې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره یې د (بحر قلزم یا بحرالاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني یې مکې مکرمې ته ولیږه، چې د مکې مشرکین خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه یې ونیسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډېر سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅوا ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضدار ه يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول خو د قريشو يو ليږې قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډېر لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډېدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ خو د يو لوى قوم بني بکر بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وېرار شول چې د شا لخوا نه ور باندې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحرالاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. ابا سفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې ابا سفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډېرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډېږي، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور يوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډېرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دى پخوا به لاره همدا وه او اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشرکین چې هلته ورسیدل شا او خوا قبایل یې را وغوښتل اوښان یې حلال کړل شراب یې وڅښل او ډمې یې ګډې کړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وویلې چې هغه کې به د مسلمانانو بدئ بیان شوې وي•،
دغسې دوئ د هغه ځای خلکو ته وښودله چې مونږ ډاریږو نه او مونږ یو قوت یو ،
بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تیارې نیول.

← کله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسیدله او د قریشو سرکښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وکړي او په لاره کې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پاروونکي سندرې او اشعار وایې او ښه ډیر خلک ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغرې، ښه ډیر اوښان او تکړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره شروع کړه چې څه کول پکار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضې پکې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آیاتونه نازل کړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو کمزورتیا پکې بیان کړې وه بعضې داسې خپه دي لکه چې په زبردستۍ یې مرګ ته را کشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره کړې وه.
نو مهاجرینو مشرانو لکه [ابو بکر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود یا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ لکه د بني اسرایلو نه یو چې تاته ووایو ته ولاړ شه جنګ وکړه او مونږ به دلته ناست یو بلکې مونږ په هر حالت کې تر مرګه در سره یو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روایت دی: چې زما ښه په یاد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه یا مقداد بن عمرو] داسې حال کې [رسول الله ﷺ] ته راغی چې رسول الله ﷺ کافرانو ته بده دعاء کوله نو له دعاء بعد یې ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ لکه بني اسرایل نه یو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست یو.

مونږ درته وایو چې په الله ﷻ توکل کړه دښمن سره وجنګیږه.
مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګیږو چې ته به فخر را باندې وکړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غیرت نه ډکو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله کړ او مخ مبارک یې له خوشحالۍ وځلیدی خو مهاجرینو ټولئ لږوه نو ځکه رسول الله ﷺ بیا ږغ وکړ: چې ملګرو رایه

• کتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدایه والنهایه باب فضایل علی رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړی چې څه وکړو؟ او د رسول اللهﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول اللهﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول اللهﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول اللهﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه اللهﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د اللهﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او اللهﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول اللهﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نږدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول اللهﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول اللهﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمدﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول اللهﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړې او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمدﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول اللهﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول اللهﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو ، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول اللهﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبري لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحیح ؤ چې هر ژوندی ذیروح له اوبو راغلی یعنې پیدا شوی دی او رسول اللهﷺ ډیر په بیړه له هغه ځایه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قریش د کوهي غاړې ته یې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بیابان کې نورې اوبه نه وې که قریشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بیا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زیات تکلیف وای، دوئ ډیر په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې یو میدان کې دیره شول، یو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي لیدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه را باسي هغوئ هغه دوه تنه ونیول او رسول اللهﷺ ته یې راوستل.

دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوئ ورته وویل: چې د مکې مکرمې قریشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم یقین ونه شو چې رښتیا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه یې ووهل چې صحیح خبره وکړئ نو هغوئ وویل: چې مونږ د ابو سفیان کسان یو نو صحابه کرامو یې له وهلو لاس ونیو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او بیغ یې ورته وکړی چې د اللهﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتیا درته وویل: نو ومو وهل او چې دروغ یې درته وویل نو پرې مو ښودل دوئ رښتیا د قریشو ملګري دي، ابي سفیان دلته نشته هغه مکې ته رسیدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه دیره کیدل ډیر ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بیرته ولاړل نو د مشرکینو مشران ډیر خفه شول چې ولې یې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قریش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تیارول، یو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هیڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تیره کړه، بل خوا مغروره مشرکینو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه یې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تیره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کیدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نیولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟

نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربیعه

(2) اباجهل عمروبن هشام

(3) امیه بن خلف

(4) ابابختري ابن الهشام

(5) حکیم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خويلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعيمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن كلده

(10) نبية ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شيبة بن ربيعه

نو رسول اللهﷺ صحابه كرامو رضي الله ته وفرمایل: په اللهﷻ قسم چې دا سې كسان راغلي لكه بدن كې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند كولای دوئ هم د مكې زړونه دي كه اللهﷻ دوئ ته شكست وركړي نو دا به د اسلام د خپريدلو له پاره خوشخبري وي.

بيا رسول اللهﷺ مجاهدين صحابه كرام رضي الله عنهم د كوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل يې هلته معسكر جوړ كړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته يې وويل: چې يا رسول اللهﷺ دغه ځای تا څرنګه غوره كړ؟ كه دا د اللهﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ يې په سترګو منو او كه جنګي تاكتيك وي نو زه وايم چې بلكل د بدر كوهي په غاړه واړوو او هلته يو لوی ډنډ جوړ كړو بيا هغه ډك كړو نو مونږ ته به د جنګ حالت كې د اوبو راويستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: دغه وحې يا د اللهﷻ امر نه دی بلكې جنګي تاكتيك دی! نو رسول اللهﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه كړه او د بدر كوهي ته يې معسكر نقل كړه هلته يې د اوبو ډنډ جوړ كړ او ډك يې كړ بيا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وويل: چې يا رسول اللهﷺ كه ستا خوښه وي نو د بدر د ميدان له پاسه غونډۍ باندې به څپركی جوړ كړو ته به هلته يې او ته به د دښمن د خطر نه ليرې وې او بعضي د جنګ قوماندانان به له تاسو ساتنه كوي او كه څوك زخمي شي نو همدلته به يې تداوي كيږي، نو رسول اللهﷺ دا مشوره هم خوښه كړه او صحابه كرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپركې جوړه كړه،

⟵ د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روايت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معركه شروع كيږي ما د شپې اخيري برخه كې وكتل چې نور صحابه كرام رضي الله عنه ټول ويده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپين آس سپور څوكيداري كوي او رسول اللهﷺ د يوې ونې لاندې لمونځ كوي او اللهﷻ ته ژاړي او د كاميابۍ سوالونه كوي او وايي: چې يا اللهﷻ كافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډير كسان دي او مونږ سره فقط ستا مينه ده يا اللهﷻ مونږ ته برۍ را كړې.

• البدايه والنهايه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول اللهﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي څکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګي بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول اللهﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول اللهﷺ غشي خیټې ته ورور نو هغه چغه کړه یارسول اللهﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول اللهﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول اللهﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دې ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول اللهﷺ ومې غوښتل د عمر د غه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول اللهﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي څکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ څکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول اللهﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری در کوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وویل:

یارسول اللهﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول اللهﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیوالـه یم نو رسول اللهﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل طرف ته د قريشو لښکر يو تن چې (عمير) نوميده راوليږه چې د مسلمانو احوال معلوم کړي هغه راغى د مسلمانانو د لښکر شا او خوا يې چکر وواهه او بيرته ولاړى هلته يې د قريشو مشرانو ته يې وويل: هغوئ لږ دي خو ماته لږ وخت را کړئ چې زه وګورم چې نورو ځايونو کې يې کښينولي نه وي؟ او له شا له خوانه حمله ونه کړي هغه خپل آس وځغلولو او ټولې لوړې او ژورې يې وکتلې او بيرته راغى نو ابوجهل ته يې وويل: که زما منى بيرته ولاړ شئ له دى خلکو سره جنګيدل سخت دي دوئ دومره منظم ناست دي ته به وايې چې په لمانځه دي هيڅ د خپګان اثرات پکې نشته او زمونږ لښکريانو سرونه له خپګانه ټيټ نيولي دي، نو (ابوجهل) ورته په غوصه شو چې چوپ شه ډارنه (ويريدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شيطان لښکر چې (1000) کسان تکړه ځوانان (20) تنه په آسونو سپاره وه چې راغلل او لکه بې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دي چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او وسنې حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکين د مديني حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

← د بدر غزا کې د کافرانو صف کې هغه مسلمانان هم راغلي وو چې يا يې له ويرې اظهار نه شو کولاى يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکه حکيم بن حزام رضي الله عنه چې د (بي بي خديجې رضي الله عنها) د ترور زوى ؤ او د (رسول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګرى ؤ،

بل (عباس رضي الله عنه) چې د (رسول الله ﷺ) تره ؤ ، کله چې (رسول الله ﷺ) خپلو ملګرو ته هدايات کوي نو د مشرکينو صفونه ورته مخامخ ناست وو ، خو رسول الله ﷺ هيچاته ونه ويل چې دغه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سنيو کفارو سره هم ډير مسلمانان يا له نيستى يا له مجبورى يا د دنيايي محبت يا غلطې عقيدې له وجې ملګري دي نو د وژلو حکم يې هم هغه دى تر څو چې د هغوئ صف کې وي بايد ووژل شي خو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لکه ! عمير ! چې کافرانو او دښمن د صف نه د مسلمانانو احوال اخستو ته راغى او ګير چا پير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د يو قوي نه ماتيدونكي قوت په مقابل كې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او بې پريمانه مال، دولت، عيش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته يې رسول اللهﷺ د صحابه كرامو رضي الله عنه سره د څرمنې ډالونو يو اندازه غشو لوړې تندې وهلي را وتلي وو،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتيدونكو شعارونو والا قوت په مقابل كې غريب، مسكين، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونكي اولس را وتلى دى.

او سني كفار هم ماډرنو وسلو، تيارو، هليكوبترو او زياتې شتمنۍ سره راغلي او ماته يې خوړلې غرور يې خاورې شوى او عام اولس ور باندى برلاسي دي.

او د مكې مشركينو هم ماته خوړلې وه سر كرده مشران مردار شوي وو.

د مكې مشركينو هم د رسول اللهﷺ توهين كولو ساحر، كاذب او جادوګر به يې ورته ويل اوس هم همدا رابلل شوي يا په زور راغلي كافران د رسول اللهﷺ د توهين كارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسكو كليمه ليكي بيا يې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ايمان وننګوي.

خو اوسني كافران څو كارونو كې له هغه مشركينو زيات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې كوم تړون يا معاهده وكړه مخالفت يې نه كاوه، او اوسني هيڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت كې يا بغير له جنګه زنانه، ماشومان، سپين ږيري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوكى وژني.

د مكې مشركينو د اللهﷻ او قرآن كريم توهين نه دى كړى نه يې بيرغ ته سپك كتلي دي، خو اوسنيو كافرانو قرآن كريم په ډزو ويشتى، ګندګۍ كې يې غورځولى، اور يې ور اچولى.

نو مخكې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ايمانونه هم تازه كړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ كور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو كور ته راغلى، بايد د هر هغه چا ملاتړ وكړو چې مقابلې ته يې په حقه را وتلي دي.

د بدر د غزا پيل:

كله چې اباجهل د كافرانو صفونه برابر كړل نو عتبه پوه شو او ويې ويل: كه زما مشوره منۍ بيرته ولاړ شئ، تاسو په دې خوارو او كمزورو خلكو برى نه شئ موندلاى تاسو وګورئ چې سرونه يې داسې نيغ نيولي دي لكه كبچه ماران او تاسو خپلو كسانو ته وګورئ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته كولاى.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوريدلې او ويې فرمايل: كه دغه كافرانو كې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلكو ته د بيرته تللو خبره كوي كله چې (عتبه) خبرې خلاصې كړې نو عمرو بن هشام يعنې اباجهل ورته وويل: كښينه غټ خيټه، ډار نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښيرا کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته برى ور کړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې ورانوم نو آس يې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسيده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر يې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشيدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځاى کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوى وليد بن عتبه)، هغوئ د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ يې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور يې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراءؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور وليږل خو هغوئ چې لا زيات مغروره وو، دوئ سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې ږغ وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه يا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبيده ابن الحارث رضي الله عنه:•

درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودريده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربيعه) مخې ته ودريده.
- ◆عبيده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودريده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که درکښته شو؟ دوئ ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد)او (عبيده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه او چت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د څرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شړق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول الله ﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو رغ يې وکړ: ووهي د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو،
ووهي د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ورختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

← بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښي طرف ته ودريد، زه يې و تومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول الله ﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وتومبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لرړا وتی وو، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل تري وپوښتل: چې ماشومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبر ﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنی؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله وربانديې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرْ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د کافرانو سترګو کې مسلمانان زيات او د مسلمانانو سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او الله ﷻ يې کومک له پاره (3000) ملايکې را وليږلې چې بيا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب کړه او کافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائکې له کومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره کوم سلوک کوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بکيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې مورال یې اوچت شو بې حسابه غنایم په لاس ورغلل او د ډیر غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربیه او ذهني طور تیار شول.

په کافرانو یې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران یې له لاسه ورکړل او د میدان نه د تیښتې شرم ور په غاړه شو چې بیا به مکه مکرمه کې ټیټې سترګې ګرځیدل مورال یې بیخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تیاریدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوی وې چې د سورت ال عمران (123) او (125) آیاتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډیرې وې، خو د بدر د غزا د اهمیت زیاتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډیرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکینو لیدلې وې چې سپین لباس یې اغوستی وو، په سپینو آسونو سپرې وې.
د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدینو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف یې ټیټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، دغه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټینګې کیدای شوې او مقابل طرف ته او به جمع شوې او ختې یا کیچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښویدل.
بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته یې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنین) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او مورال یې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې یې مسلمانان زیات راتلل او هغوئ له ویرې یا بندیان شول او یا وتښتیدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسیران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسیرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وویل: چې علاج یې وکړئ، ښه رویه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسیو چې بندیان ترئ سخت یې مه ترئ، چې پښو او لاسونو ته یې تکلیف ونه رسیږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام یې وکړئ، ښکنځل او پیغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارسول اللهﷺ دا ما اسیر کړی دی رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وویل: رښتیا خبره ده مونږ په سپینو آسونو خلک ولیدل چې مخونه یې پټ وو او جنګ یې کولو او ماته هم یو نفر راغی او راکش یې کړم او [عبدالله بن مسعود رضي الله عنه] ته یې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نیول شوو اسیرانو او د شک په بنیاد نیول شوو سره چې دا او سني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ویلای شو ، د بندیانو سره ښه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسول اللهﷺ د بدر میدان کې د کافرانو د تیښتې نه بعد دري شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې یې(زید بن حارثه رضي الله عنه) او (عبدالله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدینې منورې ته د فتحې د زیري ور کولو له پاره ولیږل.

بیا رسول اللهﷺ امر وکړ: چې د قریشو وژل شوي کسان ټول یو ځای ته را ټول کړئ او هلته یو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان یې راړول او هغه کوهي کې یې وا چول بیا رسول اللهﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرید او د هر یو نوم به یې اخست چې ای عمرو بن هشام یعنې ابا جهل یا عتبه یا شیبه یا ولید: ایا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کیدله؟
بیا یې وفرمایل:
ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پردیو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پردیو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

➥ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حیران حیران ورته کتل بیا یې ورته وویل: یارسول اللهﷺ ته خو داسې چاته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل:
قسم په هغه الله ﷻ چې زه یې را لیږلی یم الله ﷻ یې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته یې هم دومره نه اورې.

بیا رسول اللهﷺ مدینې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره وکړه چې بندیانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وویل: چې یارسول اللهﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول اللهﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي یې په فدیه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فدیه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول اللهﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښه شوې ده.
کله چې د ابي سفیان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عینه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخیلة د بني الاشجع مشر،
(4) طلیحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفیان بن عبد شمس د بني سلیم مشر،

← ابو سفیان ته بیرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړې.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یؤ.

• کتاب البدایة والنهایة مع نهایة البدایة فی الغزواة علی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل خـوا رسـول اللهﷺ بنـي قريضـه تـه پـه دې خـاطر ولاړ، چـې د دوئ سـره بنـو قريضـه متعهـد ؤ او د عهـد مطـابق كـه كـوم مسـلمان د دوئ نـه څـوك خطـاپې كـې ووژنـي نـو ديـت بـه ادا كـوي او يـو صـحابي رضـي الله عنـه د دوئ دوه تنـه وژلـي وو. نـو كلـه چـې رسـول اللهﷺ دوئ تـه ورغـی دوئ ډيـر د خوشـحالئ اظهـار وكـړ، خـو زړونـو كـې يـې منافقـت ؤ ځكـه چـې يهـود ټـول د منافقـت څخـه ډک دي نـو دوئ رسـول اللهﷺ د يـوې لـوې قلعـه خواتـه كښـيناوه او څـو تكـړه ځوانـانو تـه يـې وويـل: چـې تاسـو لـه پاسـه يـوه غټـه تيـږه ور بانـدې را وغورځوئ.

خو الله ﷻ [رسول اللهﷺ] ته وحي راوليږله او د دوئ په بد نيتئ يې خبر كړ.
نـو رسـول اللهﷺ لـه هغـه ځايـه پاڅيـد او بيرتـه مـدينې منـورې تـه را سـتون شـو او د مـدينې منـورې نـه يـې د بنـو قريضـه يـو مسـلمان صـحابي [مسـلمه رضـي الله عنـه] ور وليـږه، چـې تاسـو وعـده خلافـي وكـړه او تاسو بايد د وعدې سره سم د غه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې وركړ.

خـو د مـدينې منـورې نـه د منـافقينو مشـر (عبـد الله بـن ابـی ابـن سـلول) جـواب ور وليـږ، چـې زه بـه د بنـي نظيـر (2000) تنـه در كـړم او تاسـو ونـه وځـئ، زه مـو ملګـری يـم او چـې كلـه د غـه لـس ورځـې ختميـدو تـه نـږدې شـوې هغـوئ مسـلمانانو تـه جـواب راوليـږه: چـې لاس مـو خـلاص چـې څـه كـولای شـئ ويـې كـړئ مـونږ له دې ځايه نه وځو.

نـو رسـول اللهﷺ (200) مجاهـدينو سـره ورغـی او دوئ چـې مضـبوطې قلعـه ګـانې لرلـې هغـې تـه وختـل او لـه هغـه ځايـه بـه يـې مسـلمانان پـه كـاڼو او غشـو ويشـتل او رسـول اللهﷺ خپلـو صـحابه كرامـو رضـي الله عنهم ته وويل: تاسو نږدې مه ورځئ چې د دوئ غشي در ته نه رسيږي فقط دوئ محاصره كړئ.

بنـي قريضـه پـه تمـه ؤ چـې ابـي ابـن سـلول بـه پـه مسـلمانانو د شـا لخـوا نـه حملـه وكـړي خـو منـافق خـو هميشـه درواغجـن وي د هغـه څـه معلومـات ونـه شـو د دوئ ځـاروي وږي شـول خپلـه هـم تنـګ شـول او دوئ لـوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضي ځايونو كې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نـو الله ﷻ سـورت حشـر نـازل كـړ د هغـه خطرنـاكو ځـايونو نـه د قجـورو ليـرې كولـو اجـازه پكـې وه نـو رسـول اللهﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې كولو او غوځولو امر وكړ.

دغـې محاصـرې (15) ورځـې دوام وكـړ اخـر هغـوئ لـه قلعـه ګـانو را كښـته شـول او د سـر د امـن او وتلـو غوښـتنه يـې وكـړه: نـو رسـول اللهﷺ ورتـه وويـل: وسـله بـه نـه وړئ نـور هـر څـه وړلای شـئ او هـر چـا تـه اجـازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهـود چـې دنيـا پـه سـر تـر ټولـو بيغيرتـه او ذليـل قـوم دی اول يـې دروازې، كړكـۍ او چتونـه وران كـړل هغـې تـه يـې اورونـه واچـول، چـې مسـلمانان ترينـه ګټـه وانخلـي لكـه اوسـنۍ امريكـا او نـاټو چـې يـې كـوي او د تللـو پـه وخـت كـې هـر څـه پـه بمونـو الـوزوي، نـو هغـوئ هـم هـيڅ پرينښـول او ټـول مالونـه يـې بـار كـړل. يـو تـن چـې د غـوايي څـرمن يـې د سـرو او سـپينو زرو ډكـه كـړې وه د وتلـو پـه وخـت كـې وويـل: افسـوس چـې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اوراچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذلیل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکینو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفیان د ټولو قبایلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانی، نیزه بازی، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزیرې کفار را جمع شوي او غواړي مدینه منوره باندې یرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ایران ؤ وویل: یارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ایستل چې په آسونو د سپورو مخه ونیول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدینې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمایل:
یارسول الله ﷺ د مدینې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی میدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پریږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به یؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځیږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زیاته خوښه شوه او هغوئ وویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی یعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وینه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ویې ویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بیتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه یې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژور والې ورسیدل او دغه وخت کې زیاته لوږه او غریبې هم وه، خو صحابه کرامو به په ایمانداری خندق ایستل شروع کړل او د ورځې به یې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پیښ شو اجازه به یې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتیا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تا ته اختیار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمایي:
↩ چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خیټه مبارکه ښکاره کړه چې تیږه یې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خیټه وزن وي نو د ټیټیدلو په وخت به ورته تکلیف نه وي او له څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هیڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خیټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي یې ور باندې تړلې وې.

• کتابونه حکایة الصحابه کتاب المغازي، حلیةالاولیاء، البدایة والنهایة

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ورکښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بځرکې شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بځرکې د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بځرکې فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپينې مانۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

اوسنيو ختونو کې هم همداسې پيغورنه ورکول کيږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خميـره كـړه او مـا غوښـه كټـوۍ كـې پـه اور كيښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور كـړم نـو زه ولاړم او رسـول الله ﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ كـې وويـل: لـږ خـوراک مـې تيـار كـړى دى يـوه سيرلكۍ او لږد اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وكړه يو دوه كسانو سره زما كور ته تشريف راوړئ،

نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمايـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې وو ايـه: كلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې كښـيږده تـر څـو زه نـه يـم درغلـى سـر تـرې مـه پورتـه كـوه او ډوډۍ چـې پخـه كـړې نـو دسـترخوان كـې دې پټـه كړي تر څو زه درشم.

بيـا رسـول الله ﷺ غـږ وكـړى اى د خنـدق مجاهـدينو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت كـړى دى ټـول تيار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې زه پـه منـډه كـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وويـل: لكـه چـې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دى ولې وارخطا يې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: چـې مـا رسـول الله ﷺ تـه پـټ غـوږ كـې وويـل: چـې يـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وكـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـايي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وكـړه رسـول الله ﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ويـل؟ نـو مـا ورتـه وويـل: چـې د كټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو يـې راتـه وويـل: نـو هغـې وويـل: چـې بيـا د خفگـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول الله ﷺ پـوهيږي نـو دې وخـت كـې رسـول الله ﷺ تقريبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـى او خپـل لعـاب يعنـې لاړې مبـارک يـې اوړو كـې واچـولې او كټـوې كـې هـم واچـولې بيـا يـې وفرمايـل: يـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړې چـې ډوډۍ پخولـو كـې مرسـته در سـره وكړي: چې مونږ هم همدا سې وكړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه يـې اچـولې او رسـول الله ﷺ بـه هغـه رايسـتلې او مـاتولې بـه يـې او د كټـوۍ نـه بـه يـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثريـد وايـې او ماتـه بـه يـې را كولـه او مـا بـه ميلمنـو صـحابه كرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ويـل: بـس دى او مـا بـه ورتـه ويـل: ځانونـه ښـه مـاړه كـړئ تـر هغـې چـې ميلمنـو وويـل: نـور ځـاى خيټـو كـې نشته بيا رسول الله ﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او كورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مـونږ كورونـو كـې هـم تقسـيم كـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دى چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلوميدله.

دغـه احاديـث مسـلم او بخـاري شـريف مختلفـو طريقـو بانـدې نقـل كـړى دى چـې لـږ نـور تفصـيل هـم لـري خـو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يـوه معجـزه د كـانيې يـا تيـږې ماتيـدل او د فتحـو زيـرى بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره كيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخرج 2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله عليه وسلم معجزه.

(3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارينه په سخت حالت کې د خندق کيندلو کې بوخت وو، نو د بني قريضه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابوسفيان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تاسو سره يؤ او هغوئ سره يې امنيتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او يواځې نارينه سپين ږيرې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پريښې ؤ.

نو د بنو قريضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فيصله وکړه چې يو څو کسان وليږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې يې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګير چاپير تاويده او په ديوال يې سر ښکاره کاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ډيرو غزاګانو کې يې شرکت کړی ؤ (صفية بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښکاره کوي ويې وهه هغه ورته وويل: چې تاته خو معلومه ده چې زه سپين ږيری يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت المطلب رضي الله عنها) د خيمې ستن را وويستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ يې کړ او بيرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه که زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ماته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طريقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې يې د غنيمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دليل هغه چا وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بي بي خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د تيکرې پيڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې یعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ ولیدل نو پوښتنه یې تري نه وکړه: لوري چیري روانه یې؟ هغې ورته وویل: مور مې لږې قجورې را کړي چې پلار او ماما ته یې یوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې یا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا یې وکړه بیا یې د ټیکري پیڅکه کې پټې کړې او مجاهدینو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته یې وویل: راشئ قجورې یا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې یا خرما به یې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بیا یې ماشومې ته وویل: خپلې قجورې یا خرما دې بیرته یوسه.

کله چې ابو سفیان د خپل (10000) لښکر سره مدینې ته را ورسیدل نو خندق یې ولید او د مسلمانانو دغه نوی تاکتیک ته زیات حیران شو،
رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدینو ټولې مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا یې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبایلو ته ولیږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدینې ته داخل شي خو کومه تنیجه یې ور نه کړه، دې وخت کې یو تن له یو ځایه غوښتل چې را پورې وځي او له ډیر لیرې ځایه یې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق دیوال سره ټکر شو لاندې پریوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کیده نو سر یې ور څخه غوڅ کړی ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو یو د یو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزیره کې یې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته رغ را وکړ، چې شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ تاسو خو وایاست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ شته څوک غیرتي چې را میدان ته شي؟
نو علي رضي الله عنه پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته کښینه دا د فیل په شان وجود لري او نوم یې (عمرو بن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټینګ شوي مشهوري فولادي زغري لري.
نو علي رضي الله عنه کښیناست هغه پهلوان بیا هماغه خبرې د پیغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بیا پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:
نو رسول الله ﷺ بیا ورته وویل: (عمرو بن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان یې ته یې د مقابلې نه یې کښینه.

هغه پهلوان بیا دریم وار د پیغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غیرتیانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ما ته اجازه وکړه:
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دې کښينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبدمناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ما ته ستا وينه تويول خوند را کوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شړق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړه نو علي کړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلګۍ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې وای د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو او ما ته يې قسم هم را واچولو، نو ما ته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پريښود.

بيا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر کرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن کثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلى الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مديني منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د أُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلي وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه تري پاتې شول له أُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غابن مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَّلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِيْ لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِيْ نَصرِاَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبِّ بِالْعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول اللهﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهيږي.

← نو رسول اللهﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادری جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغی او ويې فرمايل: يارسول اللهﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: يا جبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول اللهﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمې ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکرشوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رصي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نږدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک داؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ورباندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وويل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر تري په عذاب دی نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ماته يې راولئ هغوئ له لاسه نيولی وو او رايې ووست، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: زه نن د اسلام بيرغ تا ته په لاس کې درکوم چې په حقه به يې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمايل: يارسول الله ﷺ قسم دی چې يو قدم وړاندې مځکه هم نه وينم دا به څنګه شي؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دلته نژدې راشه، نو هغه ور نژدې شو او رسول الله ﷺ ورته خپل مبارک لعاب يا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول الله ﷺ يوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روايت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خيبر غزا شروع کيدله نو دا اشعار يې وويل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاَصَلَّيْنا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ إِنْ لَا قَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدايت موندلی نه وای او نه به مو خير خيرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

ياالله ﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نياز نه يؤ او ورته محتاج يو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې دا اشعار چا وويل؟ نو صحابه کرامو ورته وويل: چې عامر رضي الله عنه وويل!

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې يې د رسول الله ﷺ دعا واوريدله نو ويې ويل: چې عامر رضي الله عنه ډير بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ يې د جنګي تجربو څخه فايده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول الله ﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهيد کيده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهيد کيږي به.

کله چې صبا شو نو يهود له کورونو را ووتل چې ويې ليدل چې هر طرف ته مجاهدينو کمين نيولی دی نو بيرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډير مغروره وو لکه او سني کافران نو يو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومیده د یهودو تر ټولو تکړه ځوانۍ او هیڅ ور سره مقابله نه شوه کولای میدان ته راووت او مسلمانانو ته یې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار یې وویل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّيْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهّبُ

ترجمه: ټول خیبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب یم بهترینه وسله لرم او ښه تجربه کار یم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کیږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه میدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې یې دغه اشعار وویل:
قَدْعَلَتْ خَيْبَرُأَنِّيْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ

ټول خیبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه یم او داسې بهادر یم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ور سره کوم چې چا نه وي ور سره کړی !

نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب یهودي ډیر سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بیا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ور کړي چې پښې تړې غوڅې کړي خو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهید شو.

نو صحابه کرامو ډیر افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال یې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وایي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه یې وکړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې څوک وایي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وایي: نو رسول الله ﷺ ورته زیات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وایې عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهید دی)•.

• ذکره البدایه ج 4 ص 104 من طریق البیهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۵) برخه.

او د خیبر د غزا دوهم جزء،

د خیبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.

د رسول اللهﷺ معجزات.

او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،

د خیبر غزا چې ډېره سخته وه تقریبآ یوه میاشت وخت یې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته څو ورځې خوراک ونه رسیده، نو هغه خره چې دوئ بارونه ور باندې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې دیګونو کې واچولې چې پخې یې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګي (دود) ولید، نو پوښتنه یې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وویل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ویې خوري ! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ویې نه خورئ او غوښې په اور وسوځوئ او دیګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخیدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بیخي سخت وو، نو یو صحابي وویل: یارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ایره شي خو دیګونه که ومینځو نو پاک به نه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه چې څه وایم هغسې وکړئ.

او صحابه کرامو کې هیچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې یې وسوځولې او ایره یې کړلې، بیا یې ښخې کړلې او دیګونه یې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان ولیدل چې عامر رضي الله عنه شهید شو نو بیا له کبر او غرور نه په میدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار یې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار یې د هغه د اشعارو مقابل کې وویل:

أَنَا الذِيْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ المَنْظَرَهْ

أوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،

ترجمه: زه هغه څوک یم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حیدر یعنې د زمري نوم ایښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک یم او زه هر څوک یو وار تول کوم بیا هماغسې معامله ور سره کوم او وینه یې داسې تویوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتیا هم لکه د زمري حمله ور باندې وکړه او اول وار سره یې د مرحب پهلوان سر دوه ځایه کړ او بیا د یهودو لښکر کې ور دننه شو چې هر طرف ته به یې مخ کړ یهودیان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخـي منهـې يـو خـوا او بـل خـوا غورځيـدل يهوديـان پـه منـډه اخـري قلعـه تـه پـه تيښتـه شـول او علـي رضـي الله عنـه ور پسـې ؤ نـور صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم هـم ور سـره شـول او يهوديـان قلعـه تـه دننـه شـول او دروازه يـې بنـده كـړه خـو يـو يهـودي علـي رضـي الله عنـه تـه سـخت ګـذار وركـړ، چـې د علـي رضـي الله عنـه د لاس څخه ډال وغوځيد ،

د رسـول اللهﷺ ازاد شـوى غـلام ابـو رافـع رضـي الله عنـه فرمـايي: د بخـاري او مسـلم شـريف حـديث دى چـې علـي رضـي الله عنـه د خيبـر د قلعـه دروازه راوويسـتله او د يهـودو لـه پـاره يـې ډال تـرې جـوړ كـړ اخيـر يـې لاس كـې ونيولـه او صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم ور بانـدي د خيبـر قلعـه تـه وختـل او خيبـر فـتح شـو نـو څـه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جـابر بـن سـمره رضـي الله عنـه نـه روايـت دى: چـې علـي رضـي الله عنـه دروازه وغورځوله نـو (7) تنـو (كسـانو) كوښـښ وكـړ، چـې پورتـه يـې كـړي خـو ونـه توانيـدل بيـا (49) كسـانو كوښـښ وكـړ، چـې بيرتـه يـې د خيبـر قلعـه لـه پـاره دروازې ځـاى كـې ودروي خـو هغـوئ هـم نـه شـوه تينګـولاى اخـر (70) كسـانو بيرته خپل ځاى كې ودروله.
دا ؤ د علي رضي الله عنه كرامت.
د يهوديـانو ډيـرې ښـځې د مسـلمانانو لاس تـه ورغلـې د عبـد الله ابـن عبـاس رضـي الله عنهمـا څخـه روايـت دى:

چـې رسـول اللهﷺ هغـه وينځـې صـحابه كرامـو تـه تقسـيم كړلـې چـې هغـه كـې د يهـودو د مشـر حيـى بـن احطـب لـور [صـفيةؓ] هـم وه چـې خاونـد يـې ابـي الحقيـق او ورور او پـلار يـې هـم وژل شـوي وو، هغـه د بـل صـحابي رضـي الله عنـه برخـه كـې راغلـې وه خـو بعضـو صـحابه كرامـو رضـي الله عـنهم، رسـول اللهﷺ تـه مشـوره وركـړه چـې دغـه [صـفيةؓ بنـت حيـي بـن احطـب] سـتا سـره مناسـب ده ځكـه چـې د لـوړ اصـل خاونـده ده نـو رسـول اللهﷺ هغـه صـحابي رضـي الله عنـه، چـې دغـه بـي بـي يـې پـه برخـه كـې رسـيدلې وه را وغوښـت او ورتـه يـې وويـل: تـه دغـه وينځـو كـې يـوه خوښـه كـړه كـه خپـه كيـږې نـه نـو [صـفية رضـي الله عنهـا] ماتـه را كـړه او كـه خپـه كيـږې نـو سـتا حـق دى زه يـې درنـه پـه زبردسـتۍ نـه اخلـم، نـو هغـه صـحابي رضـي الله عنـه وويـل: چـې يارسـول اللهﷺ زمـا هـم همدا سـې اراده وه چـې دا سـتا سـره مناسـب ده، نـو زه راضـي يـم دې وخـت كـې د مرحـب پهلـوان خـور زينـب نوميدلـه (بـي بـي صـفية رضـي الله عنهـا) تـه دعـوت وركـړ هغـې تـه معلومـه وه چـې نـن رسـول اللهﷺ هغـې تـه ورځـي، چـې تسـلي وركـړي ځكـه چـې خاونـد، پـلار او ورور يـې جنـګ كـې وژل شـوي وو، نـو د خپـل ورور د انتقـام اخسـتلو لـه پـاره يـې د پسـه غوښـه كـې زهـر ګـډ كـړل خصوصـا د ولـي او پښـتيو پـه غوښـو كـې، هغـې تـه چـا ويلـي وو، چـې رسـول اللهﷺ د پسـه پـه غوښـه كـې ولى او پښتۍ زيات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله ﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول الله ﷺ ته پيش کړه،

رسول الله ﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د الله ﷻ په حکم گويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول الله ﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوى چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول الله ﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: تاسو درواغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همدا سې ده بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې غلي شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟

نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ ووايو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟

هغوئ وويل: هو ! نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول الله ﷺ يې تاته به ضرر ونه رسوي او که رسول الله ﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو[•].

نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زياته غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول الله ﷺ هغوئ معاف کړل.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 فى البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

او د خيبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکي ابو رافع سلام بن ابي الحقيق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

➥ د عبدالله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روايت دی: چې د انصارو دوه قبيلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زياتې مينې په خاطر د اسې کارونه کول چې دين ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبيلو به د نيکئ په کارونو کې يو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبيلې ځوانانو يو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره يې زيات عناد درلوده او همېشه به يې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبيلې مشران سره راغونډ شول چې يو داسې نفر ووژني چې د آوس قبيلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر يې وکړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې بايد ابو رافع سلام بن ابي الحقيق ووژني ځکه چې ابي الحقيق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې يې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدينه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف يې هم ور کړي وو، بل دغه کافر يو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به يې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به يې خندول او زيات عياش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبيلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبدالله بن انيس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترينه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: تاسو يې ووژنئ خو تاسو يې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زيات کسان وي او که تاسو يې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خيبر ته داسې وخت را ورسيدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به يهوديانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لويې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق پکې دی ورننوځي.

➥ نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وويل، زه کوم چل جوړوم که کامياب شوم او د قلعه د ننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامياب شوم نو بيرته به در ووځم.

نو کله چې يهود خپلو قلعه ګانو ته د ننه شول نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښيناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښيني او خپل څادر يې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله ږغ يې ور باندې وکړ، چې څوک يې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نيولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتو ګانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کيلې ګانې يې د دروازې په سر تاخچه کې کيښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـايې يـا زينـې لانـدې كېښيناسـتم چـې څـوک مـې ونـه وينـې نـو ابـو رافـع شـراب وڅښـل ډمـو بـه ورتـه سـندرې ويلـې او ګډيـدلې بـه كلـه چـې شـپه پخـه شـوه ټـول خلـک تـرې ولاړل خپلـو كورونـو تـه، دې لويـه قلعـه كـې بيل بيل كورونه وو او ابورافع هم خپل كور ته دننه شو.

نـو مـا ټـولې دروازې دبانـدې طـرف نـه بنـدې كړلـې چـې كـه څـوک چغـې كـړي دوئ بـه نـه شـي راوتـلای، نـو د ابورافـع سـلام بـن ابـي الحقيـق كـوټې تـه ورغلـم او پـه قـراره مـې دروازه خلاصـه كـړه خـو هغـه سـره ښـځه او بچـي هـم وه او زه نـه پوهيـدم چـې دغـه كـافر چيـرې دی او مـونږ رسـول اللهﷺ د ښـځو او ماشـومانو لـه وژلـو منـع كـړي ؤ نـو زه لـه كـوټې بيرتـه راووتـم او سـوچ مـې كـاوه چـې څنګـه دغـه كـافر پـه تيـاره كوټـه كـې معلـوم كړم، نو يو ځل بيا وردننه شوم او د ښځو په شان اواز مې وكړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چيرې يې؟،

هغـه فكـر وكـړ، چـې كومـه ډمـه راغلـې ده نـو وې ويـل: زه دغـه يـم نـو زه د اواز طـرف تـه ورغلـم دا كـافر چـې بـدن يـې تـک سـپين ؤ نـو داسـې ښـكاره شـو لكـه سـپين بالښـت او مـا پرلـه پسـې وارونـه ور بانـدې وكـړل او ده چغـې كـړې ښـځې او ماشـومانو يـې هـم چغـې كـړې نـو زه بيرتـه لـه كـوټې را ووتلـم خـو يقينـې وم چـې مـړ نـه دی.

او ښـځه يـې لـه كـوټې راووتلـه چـې چغـې كـړې مـا هغـه وډاره ولـه چـې چـوپ شـه او بيـا كـوټې تـه دننـه شـوم بيـا مـې غـږ بـدل كـړ چـې (ابورافـع) څـه پيښـه ده ولـې چغـې وهـې؟ نـو هغـه وويـل: مـور در بانـدې بـوره شـه چـا ووهلم؟ سړی را نيسه.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه بيـا ورغلـم او تـوره مـې ورتـه پـه خيټـه كيښـودله او سـر بيره مـې ځـان پـرې واچولـو، چـې بـل خـوا ترينـه ووتلـه نـو بيرتـه تـرې راووتلـم او كلـه چـې پـه اندرپايـه يـا زينـه را كښـته كيـدلم نـو چـې اخـر تـه نـژدې شـوم نـو مـا فكـر وكـړ چـې پـوره، خلاصـې شـوې خـو خلاصـې نـه وې زمـا سـترګې هـم كمـزورې وې نـو را پريـوتم غـوزار شـوم او پښـه مـې ماتـه شـوه نـو ژر ژر مـې پـه څـادر وتړلـه او بهـر ملګـرو تـه ورغلـم هغـوئ تـه مـې وويـل: مبـارک شـه زه كاميـاب شـوم خـو څنګـه بـه معلومـه كـړو چـې دغـه كـافر مـړ شـو كـه لا ژونـدی دی، نـو دې وخـت كـې بـل صـحابي عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، وويـل: زه بـه معلومـات واخلـم زه بـه تيـاره كـې د دوئ منـځ تـه ورشـم زه د دوئ پـه ژبـه خبـرې كـولای شـم نـو هغـه ولاړ لـه ابـو رافـع خلـک را تـاؤ وه او ښـځې يـې ورتـه ږړا نيـولې وه او ژړل يـې نـو دا كـافر لا ژونـدی ؤ او ويـل يـې: چـې مـا د عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، اواز واوريـد لكـه چـې هماغـه راغلـی ؤ نـو مـا اواز بـدل كـړ ورتـه ومې ويل: نه هغه له مدينې دومره ليرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نـو عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، فرمـايي: چـې زه بيرتـه را ووتلـم ورتـه ومـې ويـل: لا ژونـدی دی خـو انتظـار بـه وكـړو چـې صـبا شـي نـو معلومـه بـه شـي، نـو مـونږ هـم هلتـه تـر سـهاره موجـود ؤ چـې چرګـانو اذانونـه وكـړل نـو خلـک د قلعـه ګـانو پـه ديوالونـو وختـل او اعـلان يـې وكـړ چـې (ابورافـع) مـړ شـو نـو مـونږ هم روان شولو.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه پـه ماتـه پښـه داسـې پـه منـډه وم لكـه چـې ماتـه نـه وي نـو كلـه چـې مـدينې منـورې تـه ورسـيدو نـو رسـول اللهﷺ پـه ممبـر ناسـت ؤ كلـه چـې يـې زمـونږ مخونـو تـه وكتـل ويـې فرمايـل: دا مخونـه داسـې معلـوميږي چـې كاميـاب شـوي ياسـت، نـو مـونږ ورتـه وويـل: هـو الحمـد لله مـونږ هغـه ووژلـو خـو مـونږ كـې هـر يـوه يـې د وژلـو دعـوه كولـه خـو رسـول اللهﷺ وفرمايـل: تاسـو تـورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توري يې وكتلې نو ويې فرمايل: وژلى عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دى خو ثواب كې ټول شريک يا ست.

بيا رسول الله ﷺ د عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه شادر واچولو او دعا يې وكړه نو چې شادر مو اوچت كړ پښه دا سې روغه شوې وه لكه چې بلكل نه وي ماته شوي.

← همدغسې احاديث صحاح ستتة كې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذكر شوى دى فقط تفصيل كې لږ فرق لري نو له نيو احاديثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو كې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر كه لمونځ كوي، روژه نيسي او حج كوي د يو مشكوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره كول هيڅ دين او مذهب كې نه دى روا*.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

← د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي كې يو حديث نقل كړى دى: اګر چې اشكال پكې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبكر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبكر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه كه تا نذر منلى واى نو كيداى شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ كړي واى، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې كه الله ﷻ مې بچي روغ كړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: كه مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په كور كې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونيسم.

← اخير (الله ﷻ) دواړه روغ كړل نو دوئ روژې نيول شروع كړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت كې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت كې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نوميده (وړۍ) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې كړلې او يهودي ته يې واپس كړلې هغه په مزدورئ كې دومره وربشې ور كړلې چې پنځه واړه واړه ټيكلې ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه كړې او ډوډۍ يې ترينه پخې كړې او علي رضي الله عنه مسجد كې رسول الله ﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتي څخه لږ

---

* سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن كثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې يې کور ته تشريف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښيناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه او چتوله کله چې يې لقمه (ګوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې يو چا اواز وکړ اې اهل بيت رسول الله ﷺ زه مسکين يم په الله ﷻ قسم چې ډيرې ورځې مې اولاد هيڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وويل: ټول ور کړه او هغه ټوله ډوډۍ يې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بيا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همداسې مزدورئ باندې وړۍ تيارې کړلې او بدل کې يې اوربشې راوړلې او اوړه يې کړې، ډوډۍ يې ترينه پخې کړې چې کله روژه ماتي ته کښيناستل بيا هماغسې چا ږغ وکړ، چې اې اهل بيتو: زه يتيم يم پلار مې بيعة العقبة کې شهيد شوی دی او کور کې نهر يوو يو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدله در کړي، نو ټولو په شريکه هغه ډوډۍ بيا هغه يتيم ته ور کړه او روژه يې په اوبو ماته کړه.

➥ دريمه ورځ هم همداسې خبره تکرار شوه چې روژه ماتي ته کښيناستل نو يو چا اواز وکړ، چې أي اهل بيتو زه چا بندي کړی وم او وهلم يې او ډيرې ورځې يې خوراک نه را کولو اوس را خوشې شوم ډير وږی يم څه خوراک راکړئ الله ﷻ به يې بدله کې جنتونه در کړي نو بيا يې ټوله ډوډۍ ور کړه او روژه يې په اوبو ماته کړه او درې روژې يې هم پوره شوې خو د بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور يې وږی نه شوې وريشلی او د يهودي سره نور وړۍ هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډير وږي وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونيول او رسول الله ﷺ ته ورغلل کله چې د رسول الله ﷺ نظر پرې ولويده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه د ډيرې لوږې سره يو ځای شوې وه او سترګې يې ننوتلې معلوميدلې، نو رسول الله ﷺ غيږ کې ونيوله او په ژړا شو
➥ (حسنين رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرايل (ع) راغی او د سورت الدهر تر (9) آيات پورې آياتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډير خوښ شوی ؤ او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدله کې يې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډير زيات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ يوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ور کړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواهش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې يې فقط يو انار پيدا کړ هغه يې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د يوې ښځې په غيږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار وليده او چغې يې کړې مور ته يې وويل: چې ماته انار راکړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وويل: وروره زوی مې ډير وږی دی دغه انار را کړه چې ور يې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغی، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وويل: لکه چې انار دې پيدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ویل: ټول بازار کې مې فقط یو دانه پیدا کړ، خو لاره کې یو ماشوم چې زیات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بیا بیا فاطمې رضي الله عنها وویل: ډیر ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تیر شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د یمن څخه د اوښ یو بار انار را لیږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسیم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسیدلي وو، نو رسول الله ﷺ یو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بیتو ته یې یوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې یې له ځان سره وویل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم یو انار یې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وایې؟

او انار یې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه یې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وویل: له یمن څخه چا انار را لیږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسیدلي دي نو هغه یو یو انار له لمنې رایستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وویل: بس همدا دي؟

هغه ورته وویل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وویل: دا واخله دا زما نه دي ما نن یو انار خیرات کړ او الله ﷻ فرمایي: چې د یوې نیکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه یاد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا یقین په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زیات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنین رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به یې په قراره کښته کړل.

یو ځل رسول الله ﷺ خطبه ویله چې دواړه لمسیان یې راغلل او د خلکو په اوږو یې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه یې را اوچت کړل او ویې فرمایل: چې رښتیا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسیان د جنت د ځوانانو سیدان دي.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

•رواه الهیثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمیر في کنز العمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ایضاً و اخرجه الحاکم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهریره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسین رضي الله عنه سره محبت:

➥ کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جیش العسرة هم ورته وایې تیاري وکړه نو علي رضي الله عنه یې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دین ښایي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به یې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې یا رسول الله ﷺ تا په ما باندې ځه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپین ږیرو سره پریښودم او د جهاد د مقدسې فریضې دې محروم کړم.

➥ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ایا ته په دې راضي نه یې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته را ته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

➥ لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) یې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

➥ طبراني د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت نقل کړی دی: چې یوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، یو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوریدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه یې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: چې وږي او تږي دي زما شیدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بیا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بیا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه یې په غیږ کې خپلې سینې مبارکې سره ونیولو او خپله ژبه مبارکه یې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه یې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده یې ماته شوه بیا یې وفرمایل: حسین رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره یې هم همداسې وکړل.
نو ایا د چا خیټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې یا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضیلت وي؟

➥ د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روایت دی: چې یوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د ماز دیګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونیولو غیږ کې یې کښینولو، بیا یې دا اشعار وویل:
بِأَبِيْ أَنْتَ شَبِيْهَ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهَا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبي ﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه یې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمیر بن اسحاق رضي الله عنه، نه روایت دی: چې ابوهریره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته یې وویل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهریره رضي الله عنه یې په خیټه یا نوم باندې خوله کېښوده او مچې یا ښکل کړ، بیا یې وفرمایل: چې ما رسول الله ﷺ لیدلی ؤ چې همدا سې یې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه یو روایت کې لیکلي دي: چې ابوهریره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خیټه یې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روایت دی: چې مونږ د ابوهریره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسین رضي الله عنه} راغې او سلام یې واچولو، خو د ابوهریره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وویل: چې (حسین بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هریره رضي الله عنه ور پورته شو ورته یې وویل: وعلیکم السلام یا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهریره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته باداره وویل: نو ته خو غلام نه یې چې بادار دي شو؟ نو ابوهریره رضي الله عنه وفرمایل: چې ما له رسول الله ﷺ څخه اوریدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنَّةْ) {حسن رضي الله عنه او حسین رضي الله عنه} د جنتیانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روایت دی: چې زما سره مسجد نبوي ﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول الله ﷺ تشریف راوړ او خبرې یې واریدلې نو زیات په غوصه شو بیا یې وفرمایل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکلیف ورسولو، نو هغه ما ته تکلیف ورسولو•.

نوټ: د اهل بیتو سره مینه د ایمان برخه ده که څوک ور سره مینه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مینه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مینه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شیعه ګان چې ځانونه د اهل بیتو سره د مینې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بیت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ یهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاریخ کې اهل سنتو ته زیات زیان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس یې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عایشه رضي الله عنها ته کافران وایي، همدوئ دي چې رسول الله ﷺ باندې د لسو سیپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شیعګان دي چې جبرایل (ع) ته غلطي وحې راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنیا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې یې هم ذلیله غواړو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• اخرج ابن عساكر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي كنزالعمال ج7 ص69 كذا لك في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

← د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ما ته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ما ته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنگه به ور پسې څه ووايم ما ته د دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ما ته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهـــم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او د دغه فضيلت ما ته ورسيږي خو رسول الله ﷺ را ته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلـــورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنگه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

← د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي !

← ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

← همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنته شه، ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: ته رښتيا وايې او ته ملامت نه يې خو زه دغه موجودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابو البختري رضي الله عنه څخه د (حسين بن علي رضي الله عنهما) په باره کې ذکر شوی دی چې عمر رضي الله عنه خطبه ويله او حسين رضي الله عنه ورته راغی چې کښېنته شه دا زما د بابا ممبر دی ته دی د خپل بابا په ممبر کښېنه، نو عمر رضي الله عنه ورته په ژړا شو او ورته يې وويل: ته رښتيا وايې دا ستا د بابا ممبر دی او زما بابا ممبر نه درلوده، خو تا ته چا وويل چې دا خبره وکړه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو او حسين رضي الله عنه ته يې وويل: چوپ شه غداره زه به تا سره کور کې ګورم.

نو عمر رضي الله عنه ورته وويل: پام کوه زما بچي ته څه ونه وايې دي رښتيا وايې او بيا يې له ځان سره څنګ کې په ممبر کښېناوه او چې کله يې خطبه خلاصه کړه او لمونځ وشو نو عمر رضي الله عنه حسين رضي الله عنه يې له لاس ونيو او خپل کور ته يې بوتلو هلته يې خوراک ورباندې وکړ، بيا يې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.*

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

➥ حلية الاولياء نقل کړې دي چې يوه ورځ علي رضي الله عنه د خپل کور تر څنګ ناست وو او يو مسکين ورته راغی ورته يې وويل: وږی يم څه را کړه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دې مخامخ کور ته ورشه مسکين چې ورته وکتل چې وچه ډوډۍ اوبو کې لمدوي او چې نرمه شي بيا يې خوري نو تعجب کې شو فکر يې وکړ، دا هم کوم غريب دی کله چې د علي رضي الله عنه کور ته ولاړ او رنغ يې وکړ چې فقير يم وږی يم څه راکړئ نو، ربيبة رضي الله عنها وينځې ورته خوراک راوړ نو دغه فقير چې خوراک وليد خوښ يې شو نو ورته يې وويل: که لږ نور را کړئ نو دلته يو بل فقير هم اوبو سره وچه ډوډۍ خوري او فقير علي رضي الله عنه طرف ته اشاره وکړه، نو وينځې ورته وخندل ورته يې وويل: هغه خو د دغه کور مالک او کور والا دی خپله وچه ډوډۍ خوري خو مسکينانو ته ښه ډوډۍ ور کوي.

➥ د صفوري رضي الله عنها نه روايت دی: اګر چې حديث کې ضعف شته چې اهل بيت د څو ورځو نهر (وږي) وو او څه يې نه وو خوړلي نو نور يې طاقت نه ؤ، بي بي فاطمې رضي الله عنها خپل يو ټکری علي رضي الله عنه ته ورکړ، چې استعمال کړی يې لا نه وه او کوم ځای نه ورته هديه راغلې وه چې خرڅ يې کړي او کور ته ورباندې څه خوراکي شيان راوړي نو علي رضي الله عنه هغه بازار ته يوووړه او په درې درهم يې خرڅ کړ او غوښتل يې چې خوراکي شيان راونيسي نو يو فقير ورته مخې

---

* كذا في البداية ج 4 ص 339
و ذكر الهيثمي ج 9 ص 130
و كذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـه شـو او سـوال او زارئ يـې شـروع کـړې دومـره فريـاد يـې ورتـه وکـړ، چـې زړه يـې پـرې وخوږيـده نـو درې واړه درهم يې هغه ته ورکړل او خالي لاس کورته را روان شو.

لاره کې يـو داسـې سـړی ورتـه مخـې تـه راغـی چـې اوښ يـې لـه مهـاره نيـولی ؤ نـو علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې کړم؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه مسـکی شـو چـې مـا سـره روپـۍ نشـته پـه څـه يـې واخلـم هغـه نفـر ورتـه وويـل: پـه نيتـه يـې درکـوم بيـا بـه روپـۍ را کـړې او ارزانـه يـې هـم درکـووم، نـو علـي رضـي الله عنـه ترينـه پـه (100) درهـم واخسـت او نيتـه يـې ور سـره معلومـه کـړه اوښ يـې کـور تـه روان کـړ لاره کـې بـل سـړی ورتـه پيـدا شـو پوښـتنه يـې ترينـه وکـړه چـې اوښ نـه خرڅـوې؟ نـو علـي رضـي الله عنـه فکـر وکـړ، چـې خـرڅ بـه يـې کـړم نـو ورته يې وويل: خرڅوم يې!

خرڅـوم! پـه څـو يـې اخلـې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل تـا پـه څـو اخسـتی دی رښـتيا خبـره وکـړه نـو بيـا ګټـه درکـوم، علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: مـا پـه سـل اخسـتی دی تـه څـومره ګټـه را کـوې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل (60) روپۍ ګټه درکوم نو په (160) درهم يې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کلـه چـې علـي رضـي الله عنـه کـور تـه روان شـو فکـر يـې وکـړ، چـې اوس خـو هغـه سـړي تـه مخکـې لـه وختـه روپـۍ ورکـول پکـار دي لـه چـا مـې چـې اوښ اخسـتی دی، خـو نـه يـې کـور راتـه معلـوم دی او نـه يـې نـوم (100) درهـم يـې لـه ځـان سـره کـړل او (60) درهـم يـې بـې بـې فـاطمې رضـي الله عنهـا تـه ورکـړل هغـې ترينـه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه خپلـه قصـه بيـان کـړه هغـه هـم حيرانـه شـوه، نـو علـي رضـي الله عنـه روان شـو چـې لـه رسـول الله ﷺ څخـه پوښـتنه وکـړي چـې دغـه قرضـداری څنګـه پيـدا کـړم چـې روپـۍ يـې ورکـړم، کلـه چـې رسـول الله ﷺ تـه مخـامخ شـو نـو رسـول الله ﷺ ورتـه پـه خنـدا شـو بيـا يـې ورتـه وويـل: نـن خـو دې ډيـرې روپۍ ګټلې؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې ؟

نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: هـو، نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: نـو اوس راتـه ووايـه چـې قرضـداری بـه څنګـه پيـدا کـړم؟ نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: د لټولـو ضـرورت يـې نشـته هغـه خرڅـوونکی جبراييـل (ع) او اخستونکی ميکاييل(ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• کتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة

حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيد له هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه، يوې ته (40) درهم او يوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمې) وينځې (40) درهم او يوه بوری غَلَهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمې) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.

نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي!

نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکریه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړای شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وویـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه ځمکـه ولیکـه ځکـه چـې څـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې یـې یـو قسـم ذلالـت ښـکاره کیـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذلیـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه ځمکـه ولیکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه یـو دینـداره شـخص او یـو مخـور مشـرؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړی ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه یـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړی خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه یـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالۍ اشـعار وویـل: چـې معنـی یـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او په اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به یې عوض کې دا سې لباس درکړي چې هغه به نه زړیږي.

بیـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وویـل: یـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډیرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمایـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوریـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حیثیـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پریـږدي خـو بعضـي سـوالګر ربښـتیا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې ربښـتیا مجبـور دي نـو زیات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شیعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) یو شیعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښیرا او سمدستي مړ کیدل.

← علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه یـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وویـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ یهـودي فرقـه وایـي: چـې تـا (امیرالمـؤمنین ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (امیرالمـؤمنین عمـر رضـي الله عنـه) او (امیرالمـؤمنین عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ویلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وایـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ویې ویل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له توري تیر کړم.

چـې دوئ مـا پسـې دا سـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه یـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړی اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه یـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بیـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبیـت درجـې تـه رسـولی یـم، او زه لـه دوئ بیـزار یـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وويستل شي کنه نو يو به هم ژوندی پرې نږدم بيا يې لاس پورته او دعا يې وکړه چې يا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پيروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا يې کوله او خلکو ور باندې آمين ويل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

⟵ د (ابونجيح رضي الله عنه) څخه روايت دی: چې امير معاويه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وويل: مونږ جهاد کې مشغول يو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هير وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح يې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بيا يې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې يې کښيناوه بيا يې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووايې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ويې ويل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✎ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✎ د هارون (ع) سره تشبيه ورکړل شوې ده.

✎ د خيبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✎ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✎ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ يې کړی دی.

بيا يې ورته وويل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر يې ټک ووهه او له ډيرې غصې ځان سره غرېده.

⟵ ابو هريره رضي الله عنه فرمايي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځيدم يو ځای ته ورسيدم چې ډير خلک را جمع دي او يو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنيو درې واړو خليفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه يې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وويل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پيرو دی يعنې شيعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بيانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته يې وويل: چې زه يو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وويل: وکړه څه وايې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وويل: ايا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وويل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول الله ﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نکاح له پاره استخاره کړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړيدلو له پاره ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ کړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول الله ﷺ دوه لورګانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ورکړي؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان کړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي کوي (شيعه) شوی يې.

بيا سعدبن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وکړه چې يا الله جل جلاله که دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء ور کړې.
نو سعدبن بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه کښته کړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعدبن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله کړه•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوې مشهورې خطبې.

لومړی خطبه مقام نخيلة کې کوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
کفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حکم.

← ابوالوداک همداني رضي الله عنه فرمايي: چې علي رضي الله عنه د کوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة کې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ کې ودريد او ويې فرمايل:
ای خلکو چا چې مداهنت وکړ يعنې دنيوي مال او چوکۍ له پاره يې برحقه جهاد پريښود نو هغه ځان په خپله د هلاکت کندې ته وغورځولو.

ای: خلکو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې که الله ﷻ مو بچ کوي نو په خپل فضل به تاسې بچ کړي کنه نو کافران به ستاسې فکرونه اشغال کړي تور درته سپين او سپين درته تور ښکاري حق درته باطل او باطل درته حق ښکاري.

ای: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساکر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي کنز العمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه ! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

↩ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيچا مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمری جوړ شي او غوړې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل درواغجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوځ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښي اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامی. څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای: د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې وربانديې وداړي، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای: مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار رورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته وېې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدی کفایت کوو•

اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library